

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра міжнародної економіки
Національний технічний університет України Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського Факультет менеджменту та маркетингу
Кафедра міжнародної економіки
Європейська Асоціація Економістів
Всеукраїнська Асоціація економістів-міжнародників
Спілка підприємців малих, середніх та приватизованих підприємств України

ЗБІРНИК ТЕЗ

IV Всеукраїнської науково-практичної конференції

«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ: ГЛОБАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ»

Київ
2026

Рева Д. В.,
магістрант,
Кулик В. А.,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту і логістики,
НУ «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»,
м. Полтава, Україна

ІНФОРМАЦІЙНІ РИЗИКИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ ТА ЇХ МІНІМІЗАЦІЯ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Аграрні підприємства перебувають у зоні підвищеної чутливості до інформаційних ризиків, оскільки їх виробничі процеси, логістика, взаємодія з контрагентами, а також діяльність на ринках збуту дедалі більше базуються на цифрових системах, електронних комунікаціях та цифрових бізнес-моделях. У сучасних умовах цифрової трансформації управління підприємствами інформаційна безпека стає фундаментальною складовою загальної економічної безпеки бізнесу [1].

Розвиток е-бізнесу, поширення електронного документообігу, використання інтелектуальних технологій, а також інтеграція підприємств у глобальні інформаційні ланцюги створюють нову конфігурацію ризиків, яка потребує адаптивної системи протидії. Аграрні підприємства, на відміну від багатьох інших видів бізнесу, мають розгалужену структуру операцій і суттєво залежать від інформації щодо стану ресурсів, погодних умов, ринкової кон'юнктури та логістики. Це обумовлює критичність інформаційних потоків і потребує формування комплексної стратегії мінімізації ризиків у контексті сталого розвитку.

Інформаційні ризики у діяльності аграрних підприємств можна визначити як імовірність порушення стабільності управлінських рішень через спотворення, втрату або неправомірний доступ до інформації, яка використовується в операційних та стратегічних процесах.

Інформаційні загрози необхідно розглядати як частину економічної безпеки підприємства, оскільки вони впливають на всі рівні управління – від оперативного планування до формування стратегії [2, 3].

Основні групи інформаційних ризиків в аграрному бізнесі:

1. Ризики доступності інформації
 - збій у роботі цифрових платформ;
 - втрати даних через недосконалість систем резервування;
 - збої сенсорних систем моніторингу (в агровиробництві – критичні).
2. Ризики достовірності інформації
 - некоректні дані з логістичних систем;
 - помилки операторів;
 - несинхронність інформаційних потоків у різних підсистемах.

«Сучасні виклики соціально-економічного розвитку: глобальні та регіональні аспекти»

3. Ризики конфіденційності та кіберзагрози

- несанкціонований доступ;
- фішинг, вірусні атаки;
- втручання у фінансові та бухгалтерські системи.

4. Ризики порушення цілісності інформаційних процесів

- навмисне спотворення даних;
- втручання у показники урожайності, складських залишків, логістичних маршрутів.

Використання штучного інтелекту та автоматизованих систем у процесі управління також породжує нові ризики, що пов'язано з можливими обмеженнями алгоритмів, помилками аналізу або неправильними вихідними параметрами.

Цифрова трансформація аграрного підприємства, хоч і підвищує ефективність, однак одночасно збільшує залежність від інформаційної інфраструктури [1, 4].

Для аграрної сфери характерні такі чинники зростання інформаційних ризиків:

- інтеграція виробничих процесів із цифровими платформами (моніторинг врожаю, контроль техніки, логістичне планування);
- електронізація фінансових операцій і документообігу;
- включення в міжнародні ланцюги постачання, де кожна ланка може бути вразливою;
- висока мобільність персоналу та територіальна розгалуженість підприємств;
- використання різноманітного програмного забезпечення і відсутність єдиної інформаційної архітектури.

Мінімізація інформаційних ризиків передбачає впровадження організаційних, технічних та аналітичних рішень, які забезпечують стійкість інформаційної системи. Згідно з концептуальними засадами управління економічною безпекою ці заходи мають включати:

1. Технічні інструменти мінімізації ризиків:

- багаторівневі системи автентифікації;
- резервне копіювання даних у хмарних і локальних сховищах;
- використання систем шифрування інформації;
- впровадження захищених каналів передачі даних при взаємодії з контрагентами.

2. Організаційні механізми:

- розробка політик інформаційної безпеки;
- систематичний аудит інформаційних процесів;
- підготовка персоналу та формування культури цифрової безпеки;
- створення служби або підрозділу інформаційного менеджменту.

3. Аналітичні технології:

Використання штучного інтелекту підвищує точність аналізу інформаційних ризиків, дозволяє:

- автоматично виявляти аномалії у фінансових та логістичних операціях;
- контролювати коректність даних;

«Сучасні виклики соціально-економічного розвитку: глобальні та регіональні аспекти»

- прогнозувати можливі порушення;
- в– иявляти складні схеми кібератак.

У контексті агробізнесу такі технології особливо важливі, оскільки дозволяють захищати системи моніторингу врожаю, геолокаційного контролю техніки, комунікацій із трейдерами та постачальниками.

Сталий розвиток аграрного підприємства ґрунтується на принципах стабільності, передбачуваності та ефективного використання ресурсів. Дотримання цих принципів неможливе без захищеної та надійної інформаційної системи.

Цифрові загрози є прямим каталізатором дестабілізації підприємства, а їх нівелювання є складовою стратегічного управління. У аграрному секторі ризики можуть призвести до:

- збоїв у поставках;
- втрати даних щодо врожайності;
- порушення договірних зобов'язань;
- фінансових втрат;
- блокування ключових виробничих процесів.

Система інформаційної безпеки повинна бути інтегрована у стратегію сталого розвитку підприємства та включати:

1. Кіберстійкість як стратегічний пріоритет.
2. Інформаційну прозорість і контроль на всіх рівнях управління.
3. Вбудованість цифрових рішень у виробничі та логістичні процеси.
4. Відповідність міжнародним стандартам безпеки.

Таким чином, мінімізація інформаційних ризиків підвищує стійкість аграрного підприємства у довгостроковій перспективі й забезпечує конкурентні переваги.

Інформаційні ризики є однією з ключових загроз для аграрних підприємств у процесі цифрової трансформації. Вони впливають на стабільність управлінських рішень, ланцюги постачання, фінансові операції та стратегічне планування [3, 5]. Аналіз наукових джерел засвідчив, що ефективне управління інформаційними ризиками можливе за умови впровадження: комплексних технічних рішень; організаційної культури інформаційної безпеки; сучасних аналітичних інструментів, зокрема штучного інтелекту; інтеграції систем інформаційної безпеки у стратегічне управління підприємством. Особливої важливості ці заходи набувають у аграрному секторі, де інформація є критичним ресурсом виробництва й логістики.

Список використаних джерел:

1. Кулик В.А. Управління економічною безпекою бізнесу: концептуальні засади. Економіка і регіон. 2025. № 1(96). URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/19309> (дата звернення: 30.11.2025).
2. Кулик В.А., Похідня Б.А. Інформаційний менеджмент на підприємстві. Придніпровська державна академія будівництва та архітектури. 2025. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/20453> (дата звернення: 30.11.2025).

«Сучасні виклики соціально-економічного розвитку: глобальні та регіональні аспекти»

3. Filatova H., Kulyk V., Kravchenko O. Optimization of a company's capital structure based on the criterion of minimizing the level of financial risk. *Accounting and Financial Control*. 2024. Vol. 5(1). P. 46–56. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PolNTU/20447> (дата звернення: 30.11.2025).

4. Kulyk V., Parmova Shkodova D., Jilek M. Organizational efficiency in the context of e-business: Evidence from Ukrainian companies. *Business Perspectives*. 2025. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PolNTU/20452> (дата звернення: 30.11.2025).

5. Tsikalo Ye., Zinevych O., Osipenko D., Kulyk V., Lagovska O. Using Artificial Intelligence to Improve Tax Security and Control over Tax Avoidance Schemes. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*. 2024. Vol. 102. P. 8530–8542. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PolNTU/20447> (дата звернення: 30.11.2025).